

Peterjan van der Wal

Wat maakt het leven de moeite waard?

Ouderen aan het
woord die permanent
van intensieve zorg
afhankelijk zijn

BC Academic

Symposium Palliatieve Zorg

**10 oktober 2018
14 - 17 uur**

**Zalencentrum De
Duiker, Ugchelen**

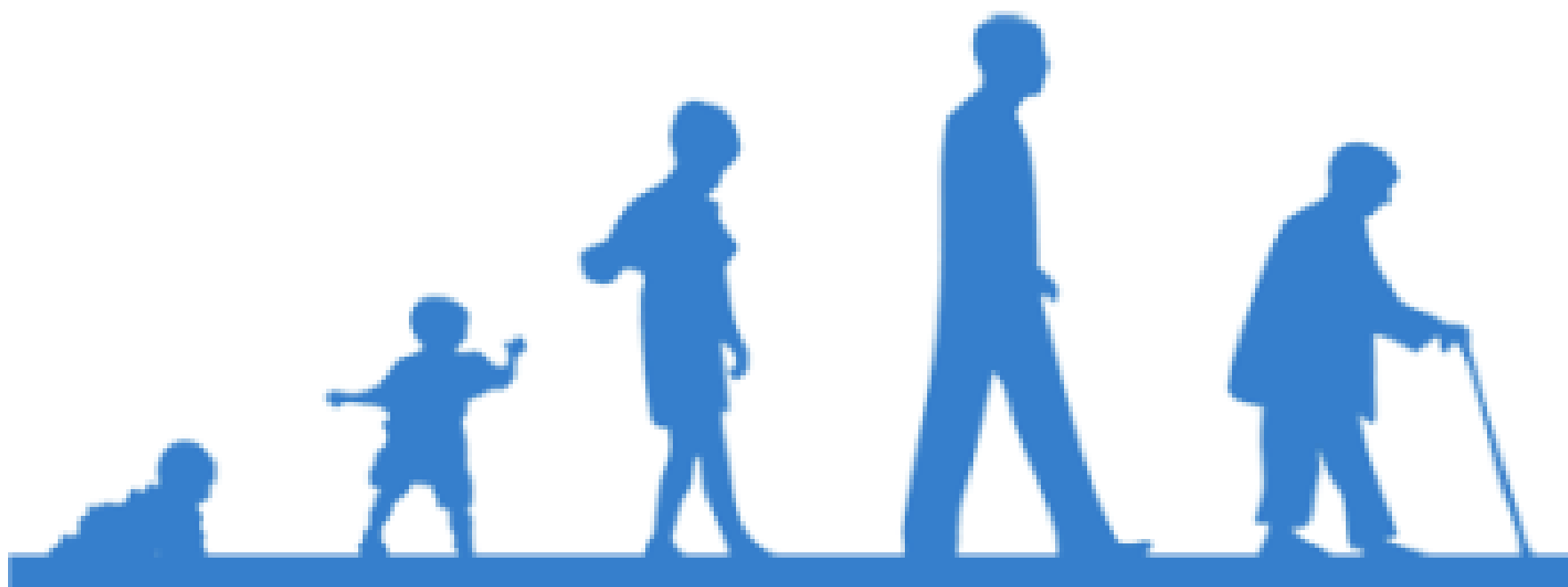
Hoofdstuk 1

OUD WORDEN ZONDER HET TE ZIJN

Over vitaliteit en veroudering

afleveringen

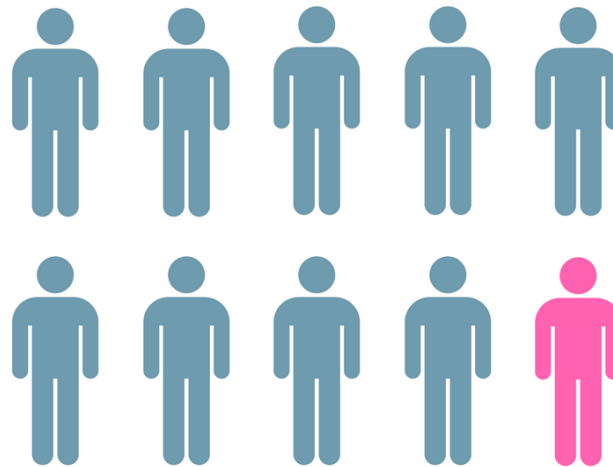

Beeldvorming over ouderen

61-jarige babysitter, 73-jarige seingever, 62-jarige mantelzorger,
67-jarige volksdanslerares, **65-jarige internetanimator**,
75-jarige afgestudeerd aan Universiteit van Gent, 78-jarige schaker,
76-jarige homo vindt thuis in rusthuis, 101-jarige loopt marathon,
71-jarige burgemeester, 66-jarige natuurliefhebber, 70-jarige rapper,
95-jarige rusthuisbewoner, 65-jarige geeft jawoord aan 72-jarige,
81-jarige tai chi beoefenaar, 82-jarige Belgische zwemkampioene,
76-jarige recreatiefietser, 68-jarige bibliothecaris,
61-jarige geeft jongere internetles, 63-jarige met dementie,
100-jarige tweeling op reis naar Hongarije, 70-jarige uitvinder,
79-jarige lid van de ouderenadviesraad, 67-jarige kunstenaar,
87-jarige voor de 5de keer in het ziekenhuis dit jaar,

1 op de 10 80-plussers

permanent afhankelijk van intensieve zorg

Bron: extrapolatie div. gegevens; zie proefschrift p. 25-26..

“Ik ben een gelukkig mens in het verpleeghuis. ... het is nog wel de moeite waard dat je leeft” (mevrouw Specht).

“niet alleen kommer en kwel”

(Bron: <https://kennisinzicht.umcg.nl/Paginas/Dementie-door-de-ogen-van-patiënt-en-mantelzorger.aspx>)

***“Elke dag is een gelukkige dag voor mij.
Elke dag mag je blij zijn.”***

(een oudere met beginnende dementie)

“Hoe gaat het?”

**“Goed dokter,
alleen een beetje
pijn, verder niet”.**

***Verder niet? Geen:
ik kan niet lopen,
ik kan niet eten,
ik kan niet naar
huis?***

***Hoe kunnen mensen met een leven
getekend door ziekte en handicaps
onbewogen, zelfs opgeruimd en vrolijk zijn?***

Kwalitatief empirisch onderzoek:

Hoofdstuk 3 en 4

**Wat maakt
het leven
de moeite
waard?**

Lichamelijke beperkingen

Geestelijke beperkingen

Lichamelijke beperkingen

**13 gesprekspartners:
8 vrouw
5 man
gem. 83 jaar**

Geestelijke beperkingen

**30 gesprekspartners:
22 vrouw
8 man
gem. 80 jaar**

Lichamelijke beperkingen

Geestelijke beperkingen

**Wat maakt
het leven
de moeite
waard?**

**Verbondenheid
iets doen**

***“de liefde die ik van mijn kinderen ondervind,
de vriendschap van de zusters
en de genegenheid van mijn vriendinnen”***

***“Ik ben wel
beperkt, maar
ik vind het juist
fijn om iets voor
een ander
te doen.”***

**Arie van Witzenburg,
videoportret**

Arie van Witzenburg (1925 – 2013)

Arie van Witzenburg (1925 – 2013)

Eerste reacties: wat valt je op?

**Wat helpt hem zijn leven te leven
en er voor anderen te kunnen zijn?**

Hoofdstuk 7, pag. 196

“wat ...”

Bronnen

Iets doen
Verbondenheid

**Hulp
bronnen**

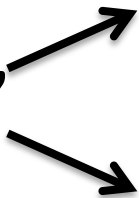
Innerlijke kracht
Levenbeschouwing en -evaluatie
Zingevingsscoping

Conditie

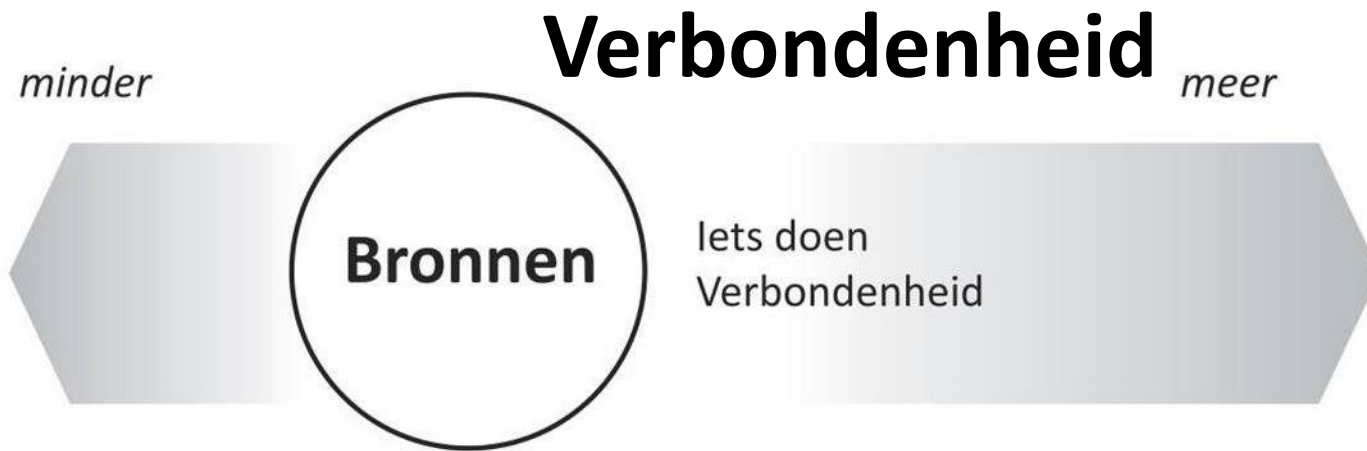
Autonomie
Ervaren gezondheid
Gelijkwaardigheid
Rolbehoud
Woon- en leefomstandigheden

Het
leven
is
de
moeite
waard

“hoe ..., ”

Arie van Witzenburg

- vrouw overleden
- gevoel van gemis
- personeel weinig tijd

- ++ dochter en kleinkind
- + positieve herinneringen
- + foto's aan de wand
- ++ lievelingszuster o.a.
- ++ wandelgangencontact
- + zijn kanarievogels
- + contact met de dominee

Arie van Witzenburg

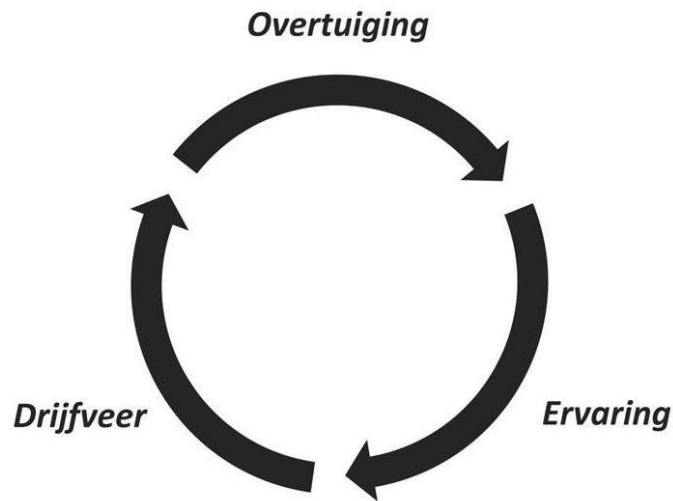
-- schrijven wordt
steeds moeilijker

+++ iets doen
voor een ander
++ overal een kijkje nemen
+ verzorgen vogels
+ lezen
++ gedichten schrijven

Arie van Witzenburg

Motivatiecycclus

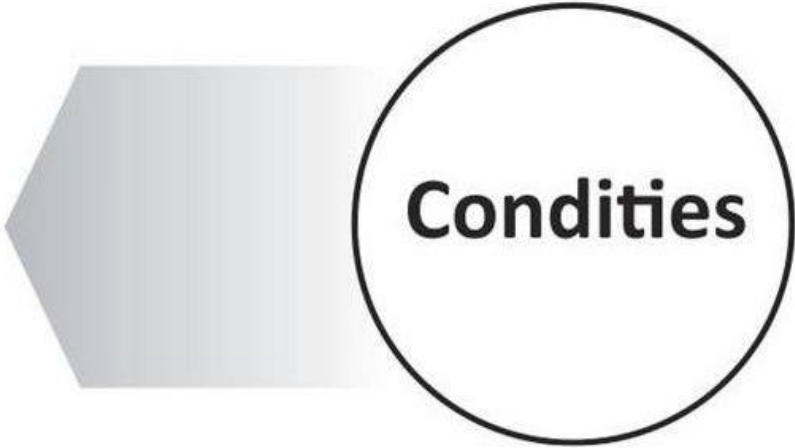

Periode hiervóór:

- enorme worsteling
- de strijd aangaan

- ++ wilskracht, levensmoed
- ++ sociaal + soc. vaardig
- ++ acceptatie
- ++ je best doen (drijfveer)
- ++ gevoel van vrijheid
- ++ blijven doen wat hij kan
- + gedichten schrijven:
- +/- wel mijn best gedaan?

Arie van Witzenburg

Conditie

Autonomie

Ervaren gezondheid

Gelijkwaardigheid

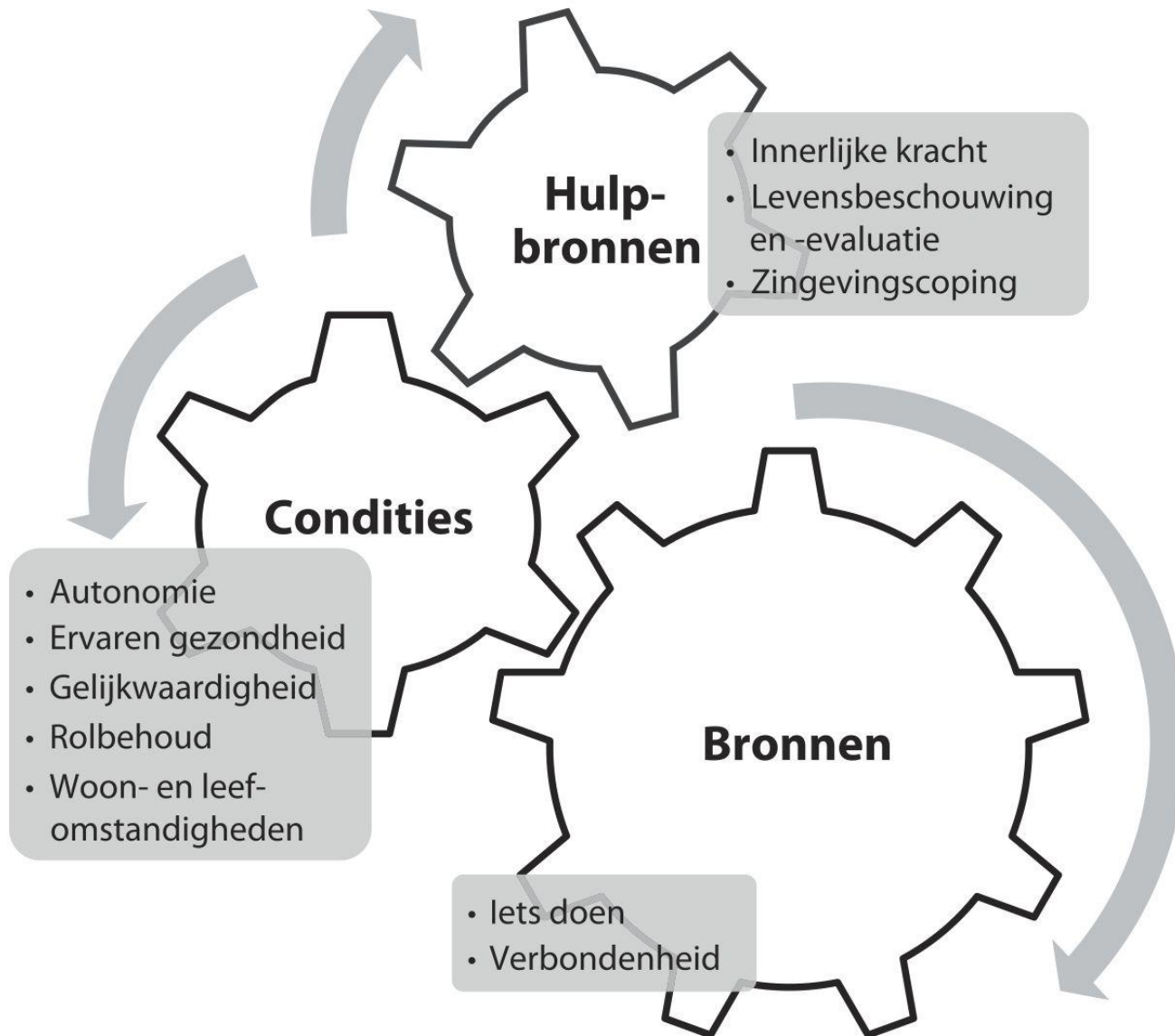
Rolbehoud

Woon- en leefomstandigheden

- halfzijdig verlamd
- af en toe ziek
- tijdelijke/blijvende
(nieuwe) beperkingen
- volledig zorgafhankelijk

- ++ autonoom dankzij hulp
- ++ beperkt, toch helpen
- ++ verpleging vraagt hem
- ++ rol van 'hulpverlener'
- ++ eigen kamer
- ++ omgeving verpleeghuis
om te kunnen socialiseren

Arie van Witzenburg ervaart zin in/geeft zin aan zijn leven: *“toch zeker wel een zeven of een acht”*

Langer leven dan verwacht: Lust of Last?

Na de breuk of kentering, het leven:

lust of last / kunst of gunst / gave of opgave?

Ziens- en omgangswijzen verschillen,

maar er groeit een nieuw evenwicht:

**door acceptatie en aanvaarding
en het zich losweken van de angst.**

Geen gemakkelijke opgave, maar:

tegen de verdrukking in (posttraumatische stress)

ruimte voor welbevinden en persoonlijke groei

(posttraumatische groei).

Langer leven dan verwacht: Lust of Last?

***“Ouder worden is een kunst
om d’r wat van te maken.***

***Of het een lust is of een last wordt,
dat hangt aan je eigen af.”***

(meneer Stalknecht)

Peterjan van der Wal

Wat maakt het leven de moeite waard?

Ouderen aan het
woord die permanent
van intensieve zorg
afhankelijk zijn

BC Academic

Symposium Palliatieve Zorg

**Dank voor uw
aandacht!**

Vragen?

ajpw.vanderwal@inter.nl.net

***Boek verkrijgbaar in de
boekhandel en online***